

Groene inrichting van de stad

Voor klimaat(adaptatie), welbevinden en biodiversiteit

Joop Spijker, 7 juni 2022

Floriade, Almere

1

Joop Spijker

Made in 1959

Wageningen Environmental Research

Senior-onderzoeker beheer bos, natuur en stedelijk groen

- Projectleider Benchmark Gemeentelijk Groen
- Duurzaam Terreinbeheer (beheer zonder chemische bestrijdingsmiddelen; van groenafval naar grondstof; klimaatadaptief beheer)
- Onderzoekcoördinator Groen en gezondheid
- Duurzame Houtoogst (oogstniveau i.r.t. nutriëntenbalans)
- Circulair terreinbeheer. Toepassing maaisel en blad in bodem
- Lid werkgroep Steenbreek
- (Alpien trektochtleider NKBV 1987-2012)

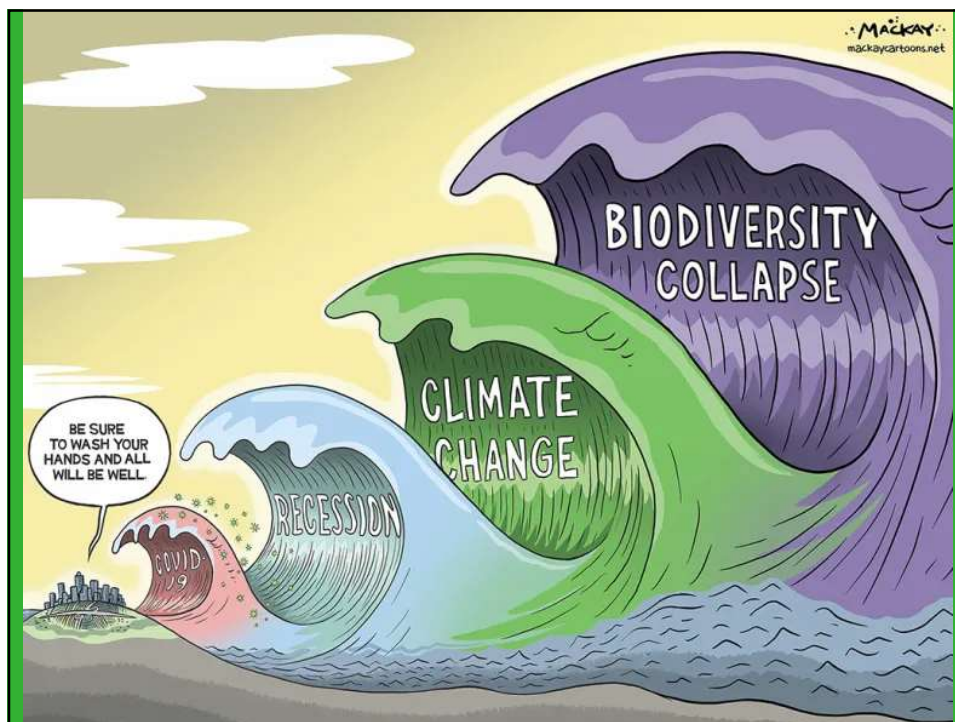

2

Inhoud

- Klimaatverandering
- Klimaatadaptatie (aanpassen aan klimaatverandering)
  - Waterhuishouding (piekbuien/droogte)
  - Temperatuur en hitte
- Gezondheid
- Biodiversiteit

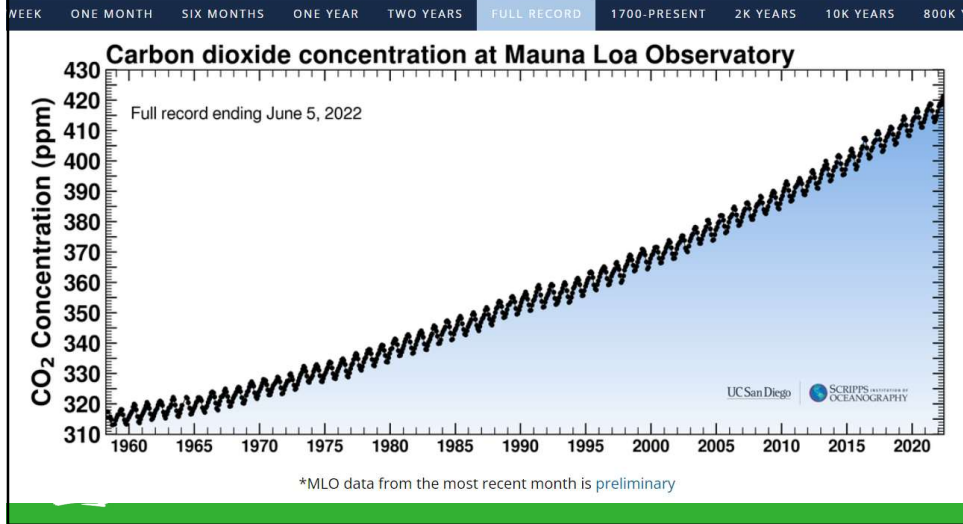
3

4

Broeikasgassen in de atmosfeer

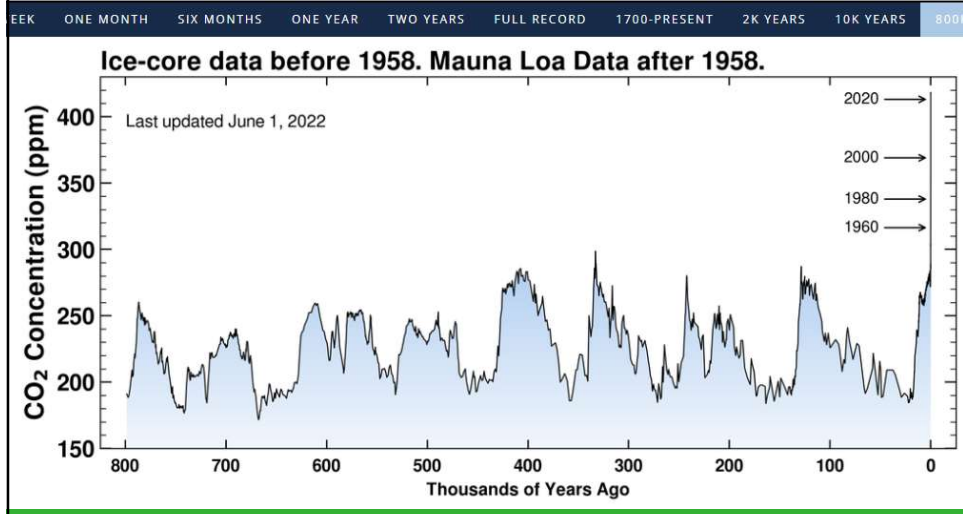
*Latest CO₂ reading: 421.07 ppm

5

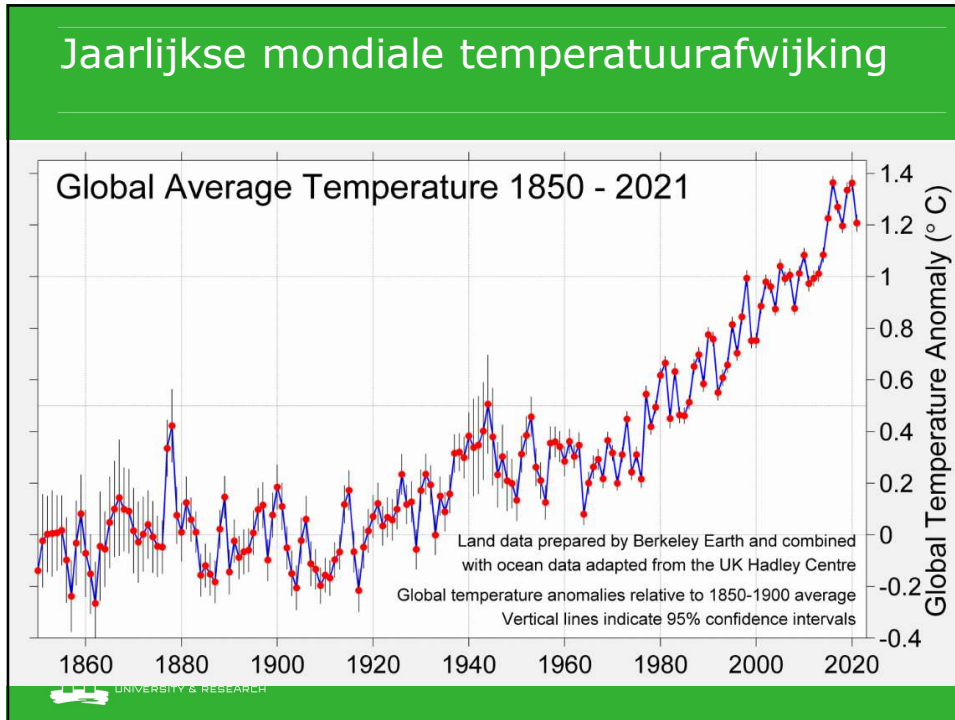
CO₂ in atmosfeer in geologisch perspectief

*Latest CO₂ reading: 421.48 ppm

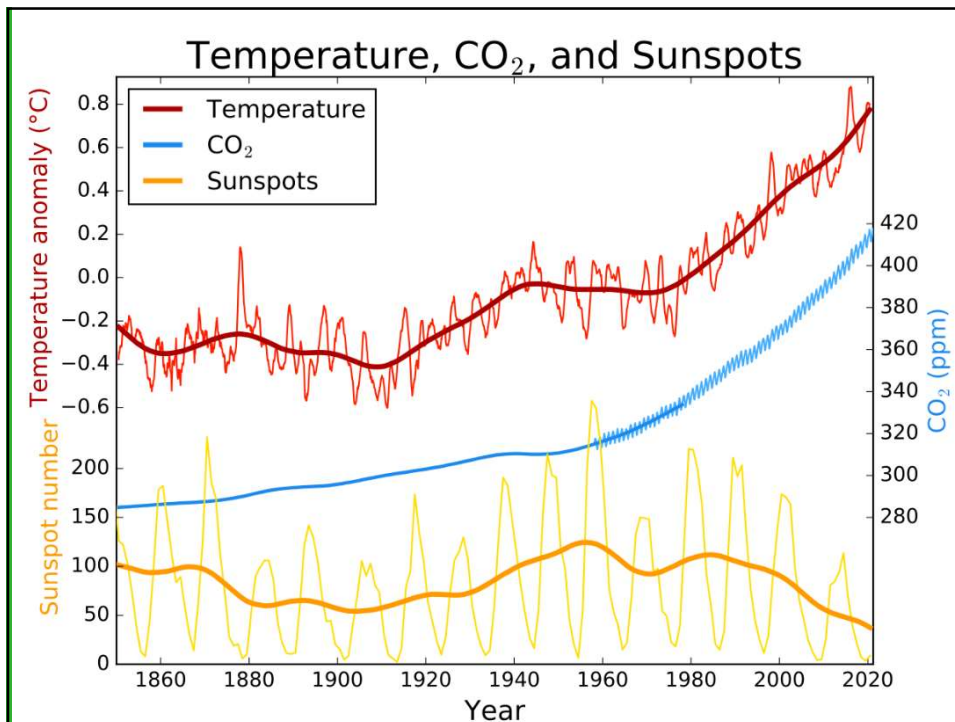

6

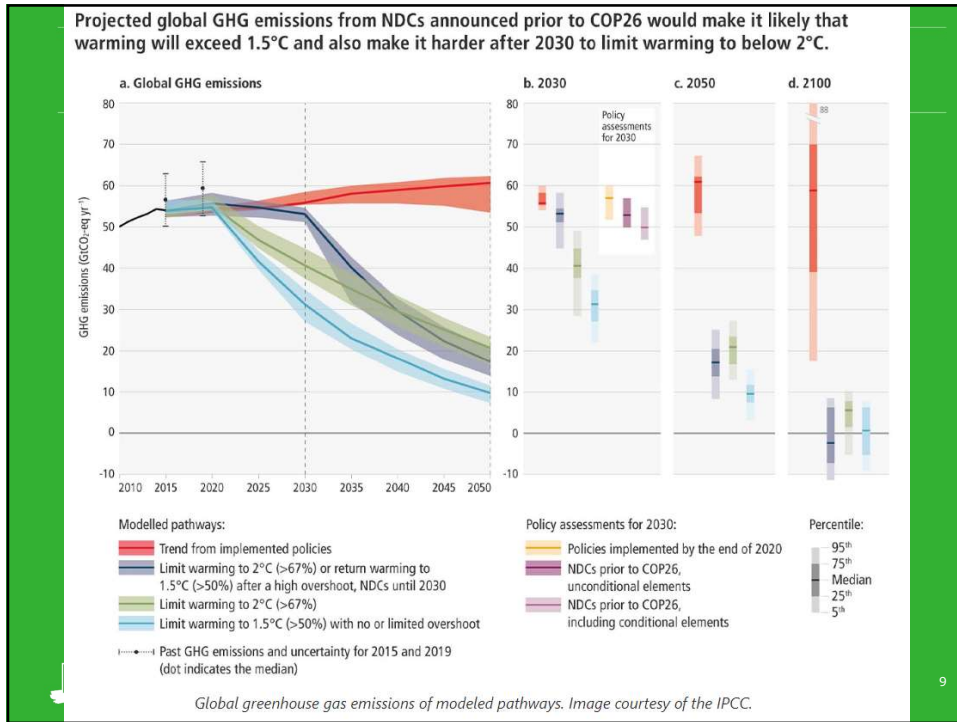
Jaarlijkse mondiale temperatuurafwijking

7

8

9

Gemeentelijk groen kan ook bijdragen aan verminderen emissie broeikasgassen

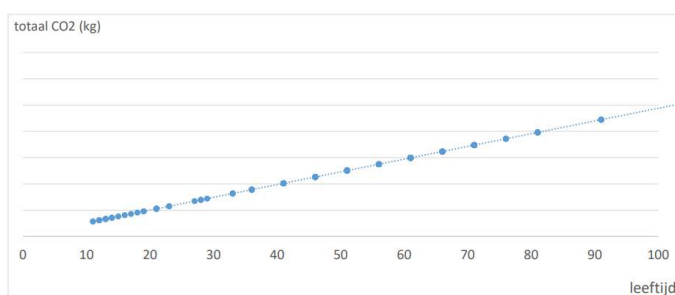

10

Uit data Benchmark Gemeentelijk Groen

Koolstofvastlegging in het groen

- CO₂ en groenbeheer: laat bomen groot worden
  - grote bomen leggen tot 200 kg CO₂/jr vast

11

11

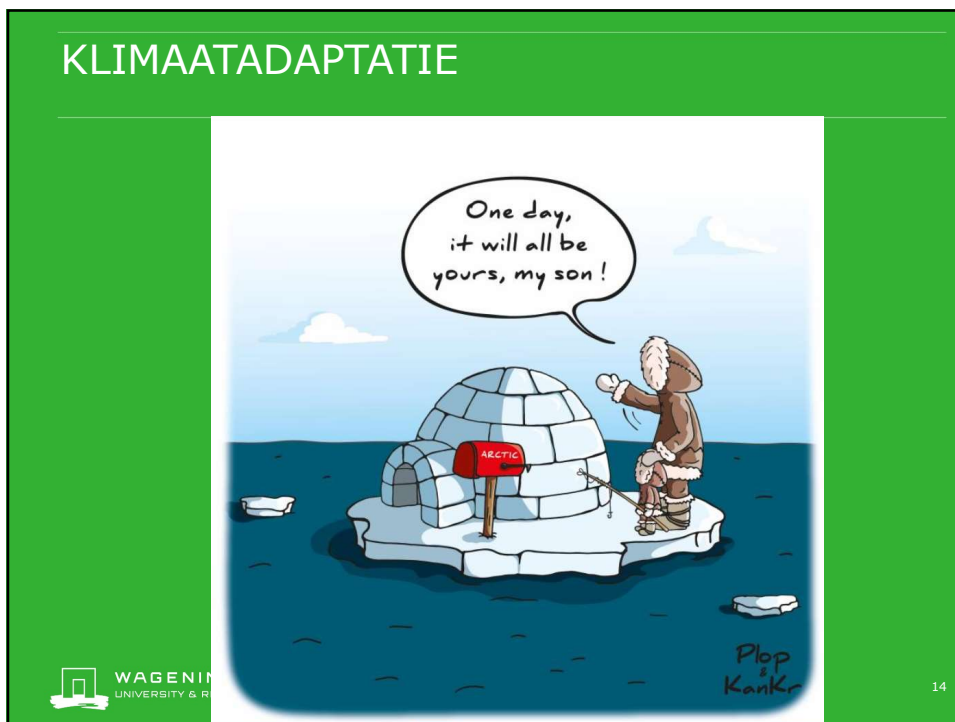
In koude gebieden is klimaatverandering zichtbaar

12

13

14

Nature based solutions (UICN)

Oplossingen gebaseerd op het beschermen, duurzaam beheren en herstellen van natuurlijke en aangepaste ecosystemen die bijdragen aan de maatschappelijke behoeften en tegelijk menselijk welzijn en biodiversiteit bevorderen.

15

Nederland in 2120

16

Zandmotor (kustverdediging Hollandse kust)

17

Zilte landbouw, natuurlijke plaagbestrijding

18

Hoe ziet de stad eruit in 2100? (New York)

19

Klimaat effecten waterhuishouding

- Langere periodes van droogte
- Intensievere buien (piekneerslag)

20

Waterregulatie

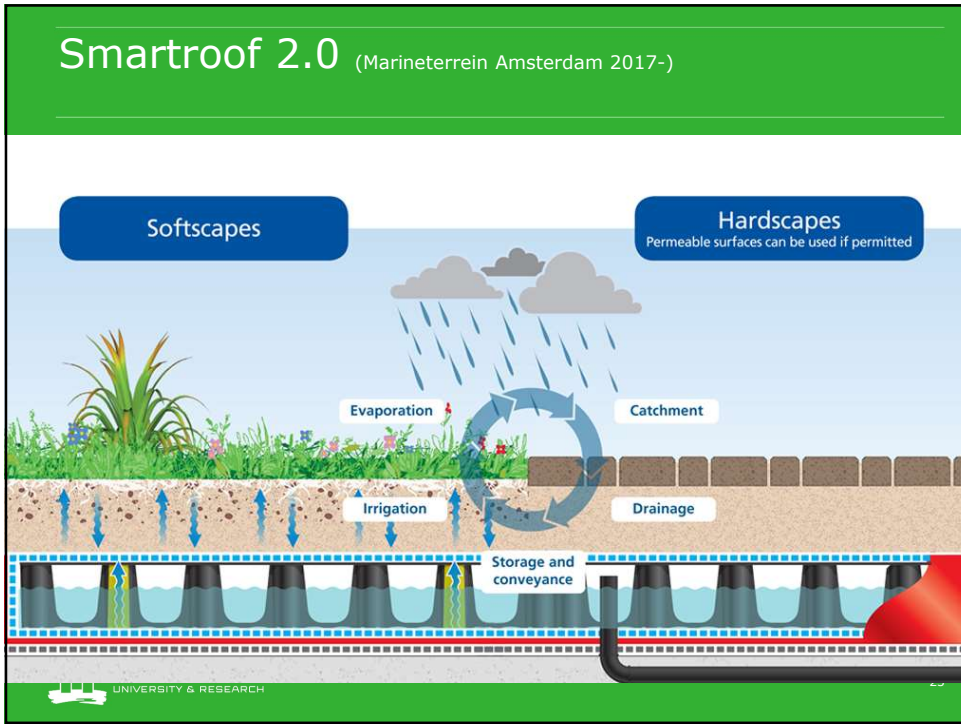
21

Natuurlijke en aangepaste ecosystemen

	NO-TECH	LOW-TECH	HIGH-TECH
	<p>Six things you should know when planting a tree: 1. Plant in the right place. 2. Plant in the right season. 3. Plant in the right soil. 4. Plant in the right depth. 5. Plant in the right way. 6. Plant in the right time. @urbanecology</p>	<p>GREEN INFRASTRUCTURE RAIN GARDEN DESIGN</p>	
Straatboom	Regulier	Incl rain garden	incl. irrigatie
Kosten	€	€€	€€€€
Infiltratie	x	xx	xx
Verdamping	-/x	-/x	xxx
Vasthouden		x	xx
Berging		-	xxx
Hergebruik		-	xxxx

22

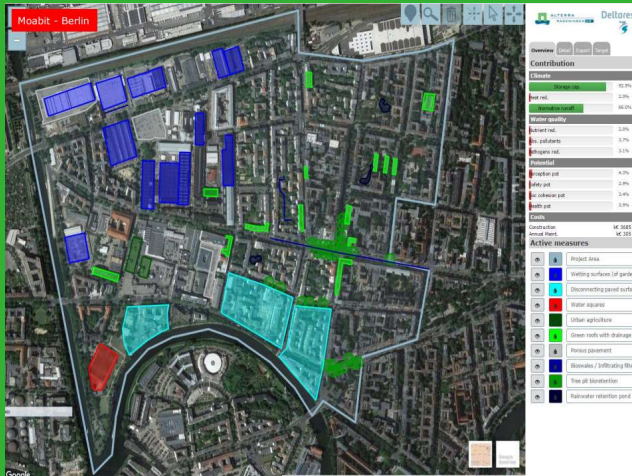

23

24

6. Gebruik bij schetsontwerp tools: integraal zichtbaar maken baten en kosten

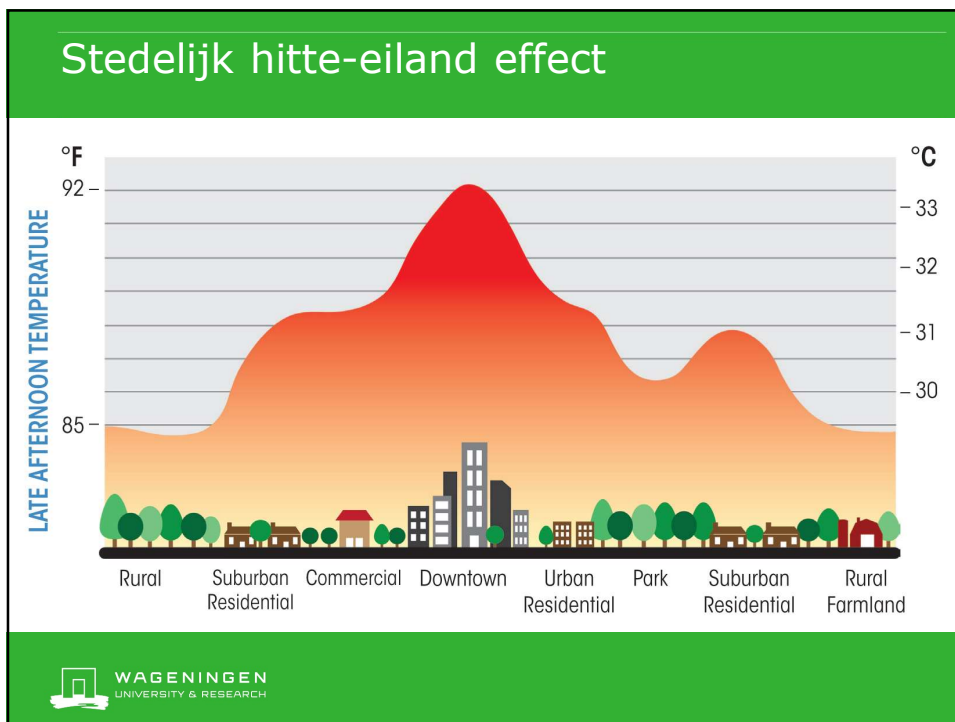

25

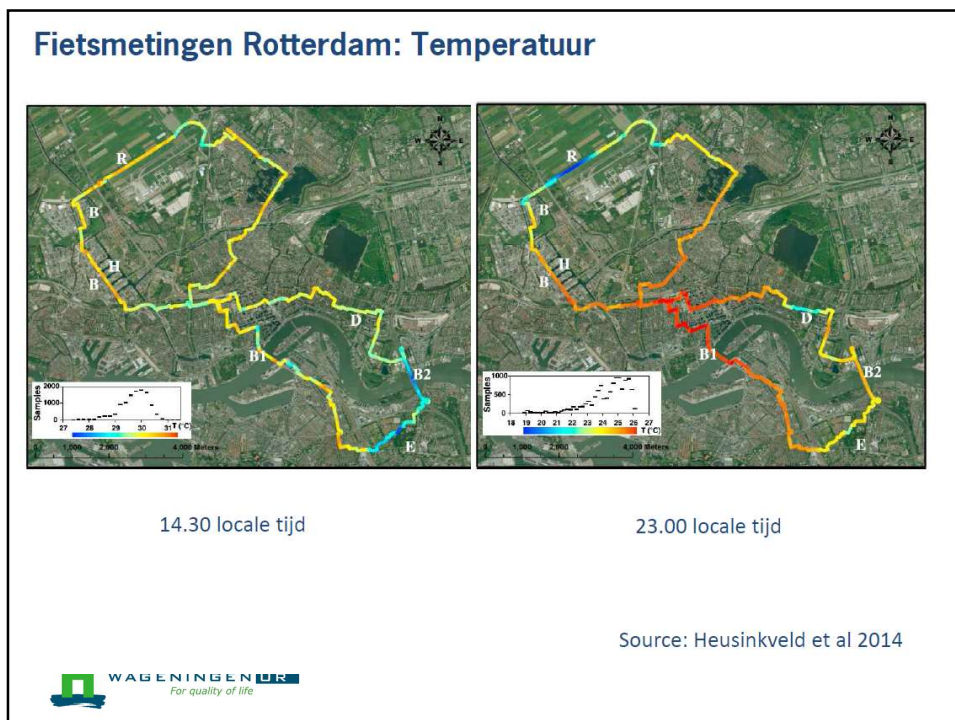
Hittestress

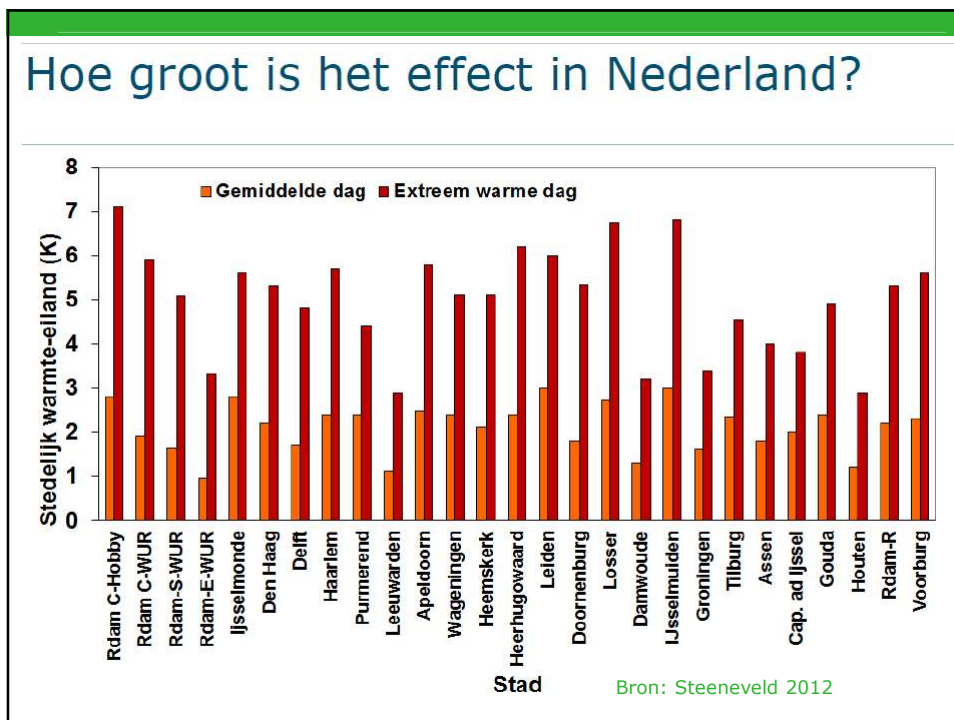
26

27

28

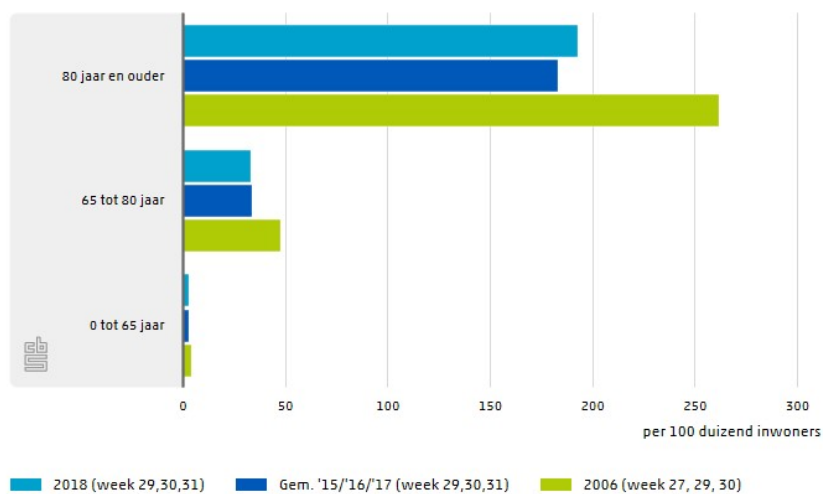
29

30

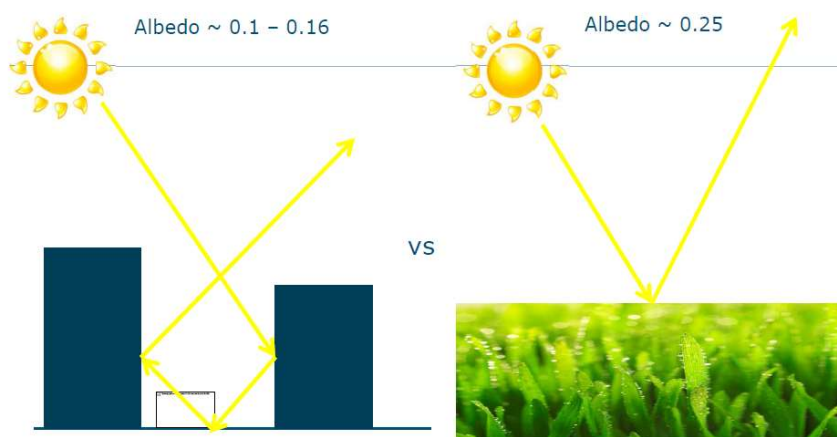
Oversterfte hittegolven 2006-2018

Overledenen per week, relatief

31

Meer absorptie van zonnestraling in stad

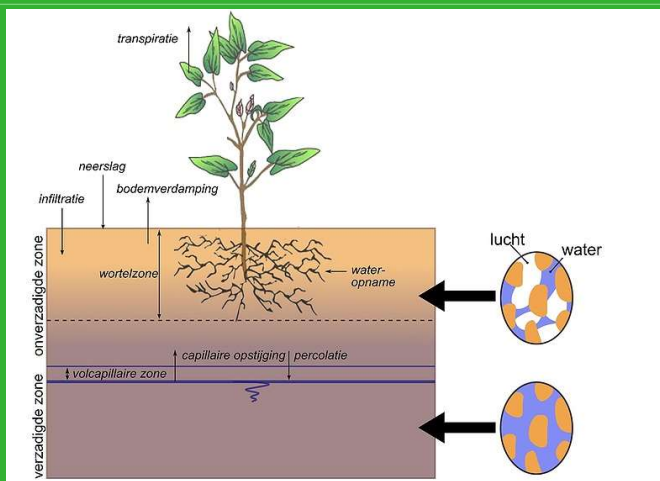
32

Verdamping planten zorgt voor koeling

Planten verdampen ca. 99% van het water dat de wortels opnemen.

In warme periodes met name als planten actief zijn en de huidmondjes geopend zijn

33

Schaduw overdag

34

Medina-appartementen Eindhoven

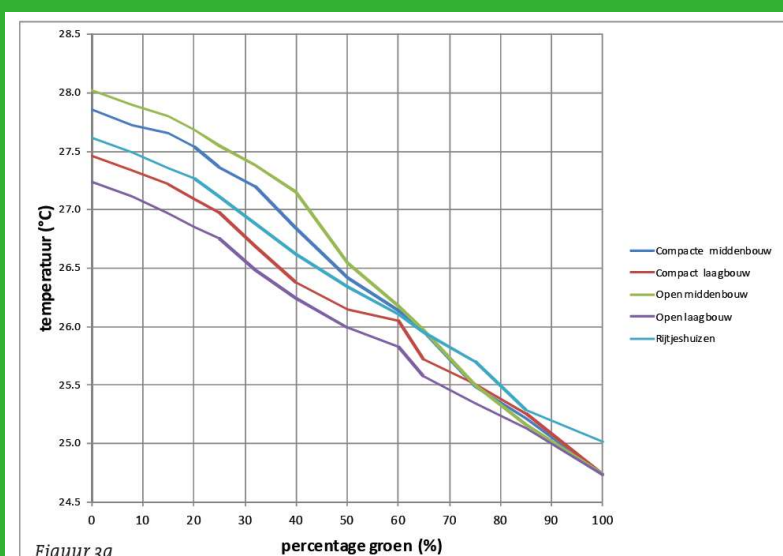

35

35

Bijdrage van groen tegen UHI is sterk

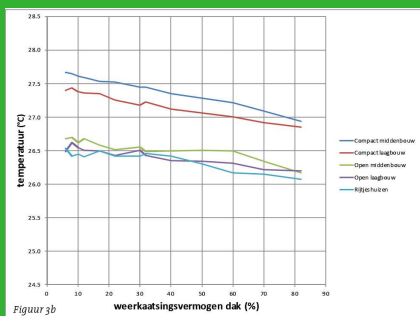
(Klompmaker, Steeneveld en Groen, 2015)

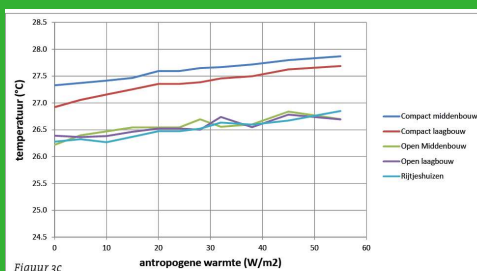
Figuur 3a

36

Groen veel effectiever dan spelen met minder warmtebronnen in de stad of weerkaatsingsvermogen daken

Figuur 3b

Figuur 3c

Figuur 3 a, b en c: Etmaalgemiddelde temperatuur bij de verschillende gesimuleerde groen-percentages, weerkaatsingsvermogen van daken en antropogene warmte in de verschillende wijktypen

37

Acute hittestress overdag

Olot, zo maar een stadje in Catalonië

Park Plaça Clara

Google maps

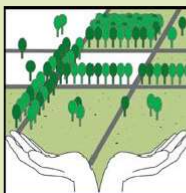
38

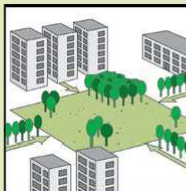
39

Ontwerprichtlijnen (Klemm 2018)

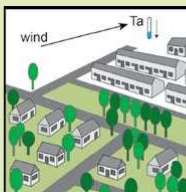
STAD 1 Behoud en verbeter een netwerk van onderling verbonden groene ruimten in steden, bestaande uit alle vormen van stedelijke vegetatie (groene elementen/ ruimten op privé en openbaar terrein).

STAD 2 Waarborg de beschikbaarheid en/of bereikbaarheid van openbare groene ruimten in wijken met geen of beperkte privé open ruimtes, zoals tuinen of balkons.

STAD 3 Verhoog de groenfractie in steden (in privé en openbare groene ruimten) aan de (wind)zijde van de overheersende zomerse windrichting, en houd corridors van koele luchtstromen open.

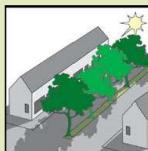

40

Ontwerprichtlijnen 2 (Klemm, 2018)

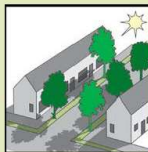
**STRAAT
7**

Positioneer bomen met grote boomkronen in straten met hoge instraling. 10% meer boomkronen verlaagt de stralingstemperatuur (T_{mr}t) met 1 °C in de straat.

**STRAAT
8**

Creëer diverse microklimaten (zon/ schaduw) zodat mensen zelf een keuze kunnen maken of zij aan de zon- of schaduwkant van de straat willen lopen.

**STRAAT
9**

Leg in privé en openbare ruimten vegetatie met verschillende groeihoogtes aan, bijvoorbeeld gras, struiken, klimplanten, om zo de thermische beleving van voetgangers te verbeteren.

Aandachtspunten:

- plaats effectief stedelijk groen: locatie specifiek afhankelijk van hoogte-breedteverhouding van straat
- schaduw nodig tijdens periodes met hoogste straling (12:00 - 16:00)
- voorkeur voor loofbomen (in de zomer schaduw + in de winter zon)
- in straten met veel verkeer: vermijd het 'tunnel-effect' onder boomkronen door ruimte voor windcirculatie open te houden
- gebruik hitte-, droogte-, koude- en zoutbestendige soorten
- zorg voor goede groeiomstandigheden en onderhoud (inclusief voldoende wortelruimte, goede bodemkwaliteit en irrigatie in droge periodes)

UNIVERSITY & RESEARCH

41

Gezondheid en welbevinden

42

Groen/natuur in de stad is van essentieel belang

- 2 straten als voorbeeld

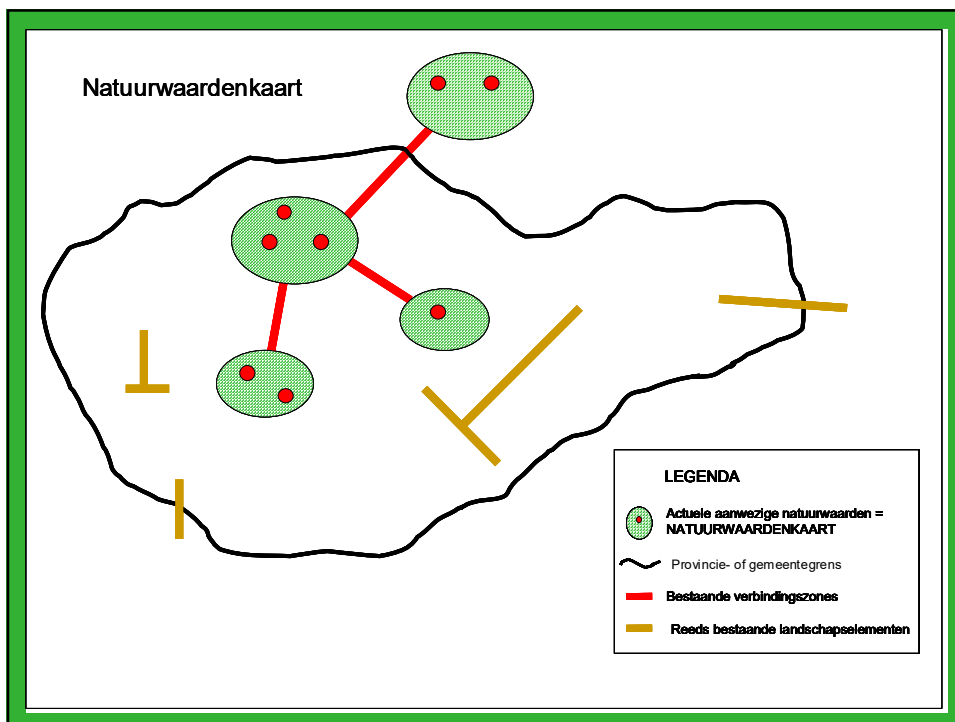
 WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

43

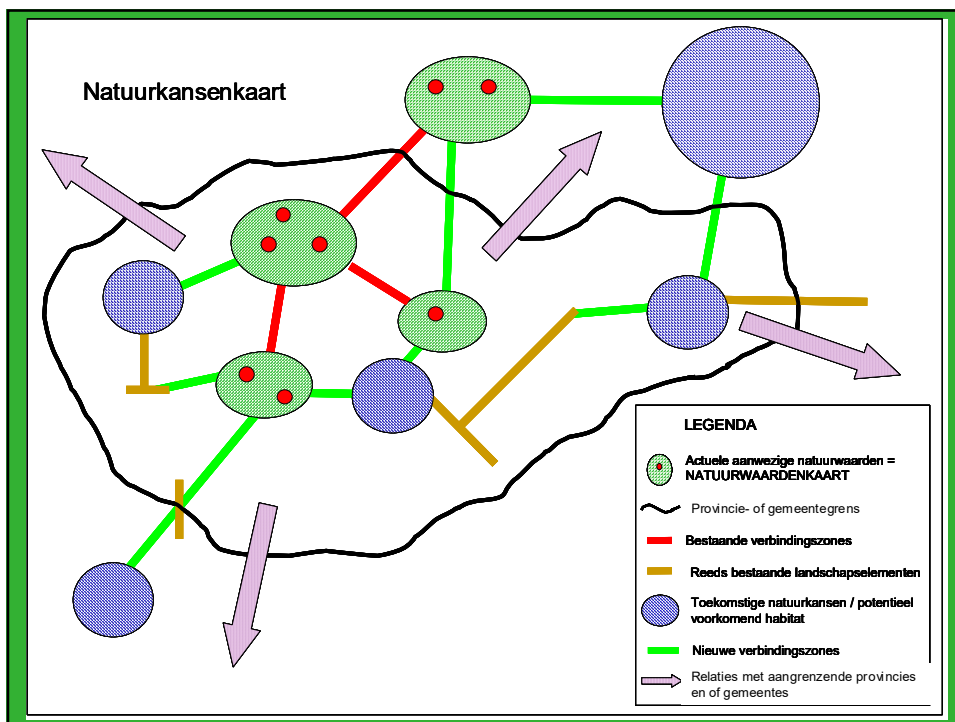
Biodiversiteit

 WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

44

45

46

Ecologische hotspots

47

Dank voor uw
aandacht!

Joop Spijker

Joop.spijker@wur.nl

0317-484990

Wageningen Environmental Research

48

48